

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยดังมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีประชากรและตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา เป็นนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ระดับชั้นปีที่ 3 และ ปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ภาคปกติและภาคพิเศษ โดยใช้จำนวน ตามทะเบียน นักศึกษาของฝ่ายทะเบียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ขนาดของประชากร 184 คน ได้รับ กลับคืนมา จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากนักศึกษามีไม่มาก จึงเลือกนักศึกษาทุกคน

2. กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ เป็นอาจารย์ที่รับผิดชอบสอนเฉพาะนักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนในรายวิชาที่เปิดสอนของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ จำนวน 23 คน

3. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร คณบดีและรองคณบดีฝ่ายวิชาการ เนื่องจากมีจำนวนน้อยจึงไม่ทำการสุ่มตัวอย่างทำการรวบรวมข้อมูลจากทุกคน จำนวน 8 คน

4. กลุ่มตัวอย่างหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต ใช้การเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยเลือกตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตภาครัฐและเอกชนที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน จำนวน 6 คน ดังมีรายนาม ดังนี้ นายดวงดี พระทอง นางปราณี จันทร์บุตร นายจรัส ทองบุญ นางชลดา เรือนแก้ว นายชัยพรรณ จันทร์นภา นายอนุภาพ อรรถพนธ์ อรุชยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ชุด มีดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 8 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังทางด้านส่วนตัวของนักศึกษา
 - ตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนที่พึงประสงค์ มีจำนวน 25 ข้อ โดยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
 - ตอนที่ 3 สมรรถภาพการสอนของอาจารย์ที่สอน 20 ข้อ โดยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของอาจารย์ที่สอนของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
 สำหรับคำถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยได้กำหนดระดับความคิดเห็นตั้งแต่ระดับต่าง ๆ มีความหมายดังนี้
 - 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มากที่สุด
 - 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก
 - 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น ปานกลาง
 - 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อย
 - 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด
2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 8 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังทางด้านส่วนตัวของอาจารย์ การศึกษา ประสบการณ์และการปฏิบัติงาน
 - ตอนที่ 2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ มีจำนวน 25 ข้อ โดยให้อาจารย์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของอาจารย์ มีจำนวน 20 ข้อ อาจารย์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
 - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นอื่นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนการสอน เป็นคำถามปลายเปิดมีจำนวน 3 ข้อ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนการสอน การกำหนดคุณ

ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และการพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น

สำหรับคำถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยได้กำหนดระดับความคิดเห็นเหมือนกับแบบสอบถามของนักศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารและคณะ

การสัมภาษณ์แบบมีคำถามหลักจำนวน 7 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาระบบการเรียนการสอนตลอดจนความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ เพื่อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น

4. แบบสัมภาษณ์ของตัวแทนหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

การสัมภาษณ์แบบมีคำถามหลัก จำนวน 7 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัย ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ การส่งเสริมความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ เป็นพิเศษ กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และเทคนิควิธีการในการศึกษาพร้อมทั้งศึกษารายละเอียดการสร้างเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ
2. กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ วิเคราะห์คุณลักษณะของข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ครอบคลุมด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะพื้นฐาน ด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ด้านบุคลิกลักษณะ คุณธรรมและจริยธรรม
3. เขียนข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดและเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย โดยอิงเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวความคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 100)

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Validity) และความชัดเจนของข้อคำถามตามกรอบที่กำหนดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์และนักศึกษา พร้อมกับนำกลับมาปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. การวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของคะแนน การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับความคิดเห็น โดยใช้สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของมาตราส่วนประมาณค่าระดับความคิดเห็นของนักศึกษามีค่าเท่ากับ 0.894 และอาจารย์ มีค่าเท่ากับ 0.940

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากอาจารย์ ผู้วิจัยเป็นอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ แจกแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และขอรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ข้อมูลจากนักศึกษา ผู้วิจัยแจ้งข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ทราบก่อน เกี่ยวกับการตอบแบบคำถามแต่ละตอนโดยละเอียด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบขกกลุ่ม (Cluster Random Method) จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 184 คน ตอบกลับคืนมา 164 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะ ตัวแทนหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต แบบมีโครงสร้างนำมาสังเคราะห์เป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากนักศึกษา อาจารย์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS /PC+

1. ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์และนักศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ เกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนและสมรรถภาพการสอนของอาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา จำแนกเนื้อหาตามประเด็นเพื่อบ่งชี้ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิต และเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ ที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

การกำหนดน้ำหนักค่าเฉลี่ยของค่าประเมิน ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ แปลความหมายโดยอิงเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวความคิดของ ลิกเคอร์ท (Likert Scale) อ่างในบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 65) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 ระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 ระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 ระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 ระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 ระดับ น้อยที่สุด

การพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

การพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ ที่พึงประสงค์ดำเนินการดังนี้

1. การพิจารณาระบุปัญหาและความต้องการ พิจารณาความคิดเห็นจากแบบสอบถามของนักศึกษาและอาจารย์ ประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ของผู้บริหาร ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิต และจากการสนทนากลุ่มของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการที่สอนนักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากอาจารย์และนักศึกษา

2. นำความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์พร้อมทั้งนำเสนอ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนการสอน เพื่อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

3. ผู้วิจัยเสนอแนวคิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน เพื่อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต และพัฒนาการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์